Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 26 marca 2020 r.*

Odwołanie – Pomoc państwa – Zastrzyk kapitałowy i gwarancje państwa – Pojęcie pomocy państwa – Pojęcie „korzyści” – Zasada prywatnego podmiotu gospodarczego – Kryterium inwestora prywatnego – Obowiązek sumiennego i bezstronnego zbadania spoczywający na Komisji Europejskiej – Kontrola sądowa – Ciężar dowodu – Pojęcie „zagrożonego przedsiębiorstwa” – Wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji – Komunikat w sprawie gwarancji – Tymczasowe ramy prawne z 2011 r. – Kwota pomocy podlegająca odzyskaniu – Obowiązek uzasadnienia spoczywający na Komisji i Sądzie Unii Europejskiej

W sprawie C-244/18 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 4 kwietnia 2018 r.,

Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE, z siedzibą w Atenach (Grecja), którą reprezentowali I. Drillerakis, E. Rantos, N. Korogiannakis, I. Soufleros, E. Triantafyllou i G. Psaroudakis, dikigoroi,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania była:

Komisja Europejska, którą reprezentowali É. Gippini Fournier i A. Bouchagiar, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Arabadjiev (sprawozdawca), prezes izby, P.G. Xuereb i T. von Danwitz, sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 24 października 2019 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: grecki.

Wyrok

1 Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE (zwana dalej „Larko”) wnosi w odwołaniu o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 1 lutego 2018 r., Larko/Komisja (T-423/14, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2018:57), którym Sąd oddalił jej skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2014/539/UE z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie pomocy państwa SA.34572 (13/C) (ex 13/NN) przyznanej przez Grecję na rzecz Larco General Mining & Metallurgical Company SA (Dz.U. 2014, L 254, s. 24, zwanej dalej „sporną decyzją”).

Ramy prawne

Wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji

2 Punkty 9–11 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz.U. 2004, C 244, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji”) przewidują:

„9. Nie istnieje definicja wspólnotowa »przedsiębiorstwa zagrożonego«. Jednakże dla celów niniejszych wytycznych Komisja uważa przedsiębiorstwo za zagrożone, jeżeli ani przy pomocy środków własnych, ani środków, które mogłoby uzyskać od właścicieli/akcjonariuszy lub wierzycieli, nie jest ono w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji władz publicznych prawie na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zniknięcia z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.

10. Dla celów niniejszych wytycznych, z zasady i niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa, jest ono w szczególności uznane za zagrożone w następujących okolicznościach:
a) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – jeżeli ponad połowa jej zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta tego kapitału w okresie poprzedzających [bezpośrednio wcześniejszych] 12 miesięcy;
b) w przypadku spółki, której przynajmniej niektórzy członkowie są w sposób nieograniczony odpowiedzialni za długi spółki – jeżeli ponad połowa jej kapitału według sprawozdania finansowego została utracona, w tym ponad jedna czwarta w okresie poprzedzających [bezpośrednio wcześniejszych] 12 miesięcy; lub
c) niezależnie od rodzaju spółki – jeżeli spełnia ona kryteria w prawie krajowym w zakresie podlegania zbiorowej procedurze upadłościowej.

11. Nawet gdy nie zachodzi żadna z okoliczności wymienionych w pkt 10, przedsiębiorstwo może nadal być uznane za zagrożone, w szczególności gdy występują typowe oznaki, takie jak rosnące straty, malejący obrót, zwiększanie się zapasów, nadwyżki produkcji, zmniejszający się przepływ środków finansowych, rosnące zadłużenie, rosnące kwoty odsetek i zmniejszająca się lub zerowa wartość aktywów netto. W niektórych poważnych przypadkach przedsiębiorstwo może już znajdować się w sytuacji niewypłacalności lub być przedmiotem zbiorowego postępowania upadłościowego. W tej ostatniej sytuacji niniejsze wytyczne stosuje się do każdej pomocy przyznanej w kontekście takiej procedury, która prowadzi do utrzymania przedsiębiorstwa na rynku. W każdym przypadku przedsiębiorstwo zagrożone kwalifikuje się do pomocy tylko wtedy, gdy ewidentnie nie może odzyskać płynności dzięki środkom własnym lub środkom uzyskanym od właścicieli/akcjonariuszy lub ze źródeł rynkowych”.

Komunikat w sprawie gwarancji

3 Obwieszczenie [Komunikat] Komisji w sprawie stosowania art. [107] i [108 TFUE] do pomocy państwa w formie gwarancji (Dz.U. 2008, C 155, s. 10, zwany dalej „komunikatem w sprawie gwarancji") stanowi w pkt 2.1 akapit trzeci:

„W związku z tym, aby uniknąć wszelkich wątpliwości, należy wyjaśnić pojęcie zasobów państwowych w kontekście gwarancji państwowych. Korzyścią wynikającą z gwarancji państwa jest to, że ryzyko związane z gwarancją ponosi państwo. Takie ryzyko ponoszone przez państwo powinno być normalnie wynagradzane odpowiednią stawką. Zrzeczenie się przez państwo całości lub części takiej stawki stanowi zarazem korzyść dla przedsiębiorstwa oraz uszczuplenie zasobów państwa. W ten sposób [Wobec tego] nawet jeśli okaże się, że w ramach gwarancji nie wystąpiły żadne płatności ze środków państwowych, gwarancja może stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. [107 ust. 1 TFUE]. Pomoc udzielana jest w momencie udzielenia gwarancji, a nie w momencie, w którym gwarancja zostanie anulowana ani nie w momencie dokonywania płatności na podstawie gwarancji. To, czy gwarancja stanowi pomoc państwa, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości, należy ocenić w momencie udzielenia gwarancji".

4 Punkt 3.2 lit. a) i d) tego komunikatu wskazuje:

„Jeśli chodzi o indywidualne gwarancje państwowe, Komisja uznaje, że spełnienie wszystkich wymienionych poniżej warunków wystarcza, aby wykluczyć istnienie pomocy państwa:

a) Kredytobiorca nie ma problemów finansowych.

Aby stwierdzić, czy należy przyjąć, że kredytobiorca ma problemy finansowe, stosuje się definicję zawartą [w wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji]. MŚP, które działają krócej niż trzy lata, w tym okresie nie są uznawane za mające problemy finansowe dla celów niniejszego [komunikatu].

[…]

d) Za gwarancje płaci się cenę odpowiadającą cenie rynkowej.

Jak wskazano w pkt 2.1, ponoszone ryzyko powinno być normalnie wynagradzane odpowiednią stawką za kwotę będącą przedmiotem gwarancji lub regwarancji. Kiedy cena gwarancji jest co najmniej tak wysoka, jak właściwy poziom odniesienia stawki za gwarancję na rynkach finansowych, gwarancja nie zawiera elementu pomocy.

Jeśli na rynkach finansowych nie można znaleźć właściwego poziomu odniesienia stawki za gwarancję, należy porównać łączny koszt finansowy gwarantowanego kredytu, w tym stopę procentową kredytu i stawkę za gwarancję, z ceną rynkową podobnego kredytu bez gwarancji.

W obu przypadkach aby określić odpowiednią cenę rynkową, pod uwagę należy wziąć charakterystykę gwarancji i objętego nią kredytu; obejmuje ona: kwotę i czas realizacji transakcji, zabezpieczenie udzielone przez kredytobiorcę i inne doświadczenia wpływające na ocenę wskaźnika spłaty, prawdopodobieństwo braku spłaty przez kredytobiorcę ze względu na jego sytuację finansową, sektor działalności i perspektywy, a także inne warunki ekonomiczne. Analiza ta powinna w szczególności umożliwiać klasyfikację kredytobiorcy na podstawie ratingu ryzyka. Taką klasyfikację może przedstawić agencja ratingowa o międzynarodowej renomie lub może to być rating wewnętrzny stosowany przez bank udzielający kredytu objętego gwarancją. Komisja podkreśla powiązanie między ratingiem a wskaźnikiem braku spłaty opracowane przez

międzynarodowe instytucje finansowe, których prace są również powszechnie dostępne […]. Aby ocenić rynkowy charakter stawki, państwo członkowskie może dokonać porównania cen płaconych na rynku przez przedsiębiorstwa posiadające podobny rating.

W związku z tym Komisja nie zgadza się, że stawkę gwarancyjną ustala się [nie będzie się zgadzać, by stawkę gwarancyjną ustalać] według jednej stawki, uznanej za odpowiadającą ogólnemu standardowi branżowemu".

5 Punkt 3.6 tego komunikatu zawiera następujące wyjaśnienie:

„Niespełnienie jednego z warunków określonych w pkt 3.2–3.5 nie oznacza automatycznego uznania gwarancji lub programu gwarancji za pomoc państwa. W przypadku wątpliwości, czy planowana gwarancja lub program nie stanowi pomocy państwa, należy zgłosić je Komisji".

6 Punkt 4.1 w akapitach pierwszym i drugim oraz w akapicie trzecim lit. a) komunikatu w sprawie gwarancji stanowi:

„Jeśli gwarancja indywidualna lub program gwarancji jest niezgodny z zasadą inwestora w gospodarce rynkowej, uznaje się, że stanowi on program pomocy państwa. W związku z tym element pomocy wymaga kwantyfikacji, aby sprawdzić, czy pomoc można uznać za zgodną ze specjalnym zwolnieniem pomocy państwa. W zasadzie uznaje się, że element pomocy to różnica pomiędzy właściwą ceną rynkową gwarancji udzielonej indywidualnie lub w ramach programu a faktyczną ceną zapłaconą za ten środek.

Uzyskane roczne równowartości dotacji gotówkowych należy zdyskontować do wartości bieżącej z zastosowaniem stawki referencyjnej i dodać, aby uzyskać łączną równowartość dotacji.

Przy wyliczaniu elementu pomocowego w gwarancji, Komisja zwróci szczególną uwagę na następujące elementy:

a) w przypadku gwarancji indywidualnych – czy kredytobiorca ma problemy finansowe. W przypadku programów gwarancji – czy kryteria kwalifikowalności przewidziane w programie wykluczają takie przedsiębiorstwa [zob. szczegółowe informacje w pkt. 3.2 lit. a)].

Komisja stwierdza, że w przypadku spółek mających trudności gwarant działający w warunkach rynkowych, jeśli istnieje, w momencie naliczania gwarancji naliczyłyby wysoką stawkę, uwzględniając spodziewany współczynnik braku spłaty, jakiego oczekuje; jeśli prawdopodobieństwo, że kredytobiorca nie będzie w stanie spłacić kredytu staje się szczególnie wysokie, taka stawka rynkowa może nie istnieć, a w wyjątkowych okolicznościach element pomocowy gwarancji może okazać się tak wysoki jak kwota skutecznie zabezpieczona tą gwarancją".

Tymczasowe ramy prawne z 2011 r.

7 Komunikat Komisji w sprawie tymczasowych unijnych ram prawnych w zakresie pomocy państwa ułatwiających dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (Dz.U. 2011, C 6, s. 5, zwanych dalej „tymczasowymi ramami prawnymi z 2011 r.") stanowi w pkt 2.3 akapit pierwszy i akapit drugi lit. f) i i):

„Aby ułatwić firmom dostęp do finansowania i zmniejszyć obecną skłonność banków do unikania ryzyka, dotowane gwarancje kredytowe mogą być przez ograniczony czas właściwym i dobrze ukierunkowanym rozwiązaniem, ułatwiającym przedsiębiorstwom dostęp do finansowania.

Komisja uzna tego rodzaju pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, pod warunkiem że spełnione będą wszystkie poniższe warunki:

[…]

f) gwarancja nie przekracza 80% kwoty kredytu w okresie kredytowania;

[…]

i) przedsiębiorstwa zagrożone [określone w wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji] nie wchodzą w zakres stosowania środka".

8 Tymczasowe ramy prawne z 2011 r. zawierają w załączniku tabelę dotyczącą tymczasowych ram dla bezpiecznych stawek (w punktach bazowych) w stosunku do kategorii ratingu agencji ratingowej Standard & Poor's.

Okoliczności powstania sporu

9 Okoliczności powstania sporu zostały streszczone w pkt 1–14 zaskarżonego wyroku w następujący sposób:

„1 Larko jest dużym przedsiębiorstwem specjalizującym się w wydobywaniu i przetwarzaniu rudy laterytu, wydobywaniu lignitu oraz produkcji żelazoniklu i produktów ubocznych.

2 Larko utworzono w 1989 r. jako nowe przedsiębiorstwo po likwidacji Hellenic Mining and Metallurgical SA. W momencie zajścia okoliczności leżących u podstawy sporu przedsiębiorstwo to miało trzech akcjonariuszy: państwo greckie, które było w posiadaniu 55,2% akcji za pośrednictwem Hellenic Republic Asset Development Fund, prywatnej instytucji finansowej, National Bank of Greece SA (zwanej dalej »ETE«), która posiadała 33,4% akcji, oraz Public Power Corporation (głównego producenta energii elektrycznej w Grecji, którego akcjonariuszem większościowym jest państwo), posiadającego 11,4% akcji.

3 W marcu 2012 r. Hellenic Republic Asset Development Fund poinformował Komisję […] o proponowanej prywatyzacji Larko.

4 W kwietniu 2012 r. Komisja wszczęła z urzędu procedurę wstępnego badania wspomnianej prywatyzacji, zgodnie z przepisami obowiązującymi w dziedzinie pomocy państwa.

5 Zakresem badania objęto sześć następujących środków:

– pierwszy z nich dotyczył, po pierwsze, ugody z 1998 r. dotyczącej spłaty zadłużenia zawartej pomiędzy Larko a jego głównymi wierzycielami, zgodnie z którą to ugodą od zadłużenia tej spółki względem jej wierzycieli miały być naliczane odsetki w wysokości 6% rocznie, a po drugie, braku odzyskania tego długu przez państwo greckie (zwany dalej »środkiem nr 1«);

– drugi odnosił się do gwarancji dotyczącej pożyczki w wysokości 30 mln EUR przyznanej przez ATE Bank na rzecz Larko, której to gwarancji udzieliło państwo greckie w 2008 r. (zwany dalej »środkiem nr 2« […]). Gwarancja ta obejmowała 100% pożyczki na okres do trzech lat przy stawce opłaty z tytułu gwarancji wynoszącej 1% rocznie;

– trzeci dotyczył zaproponowanego przez zarząd Larko w 2009 r. podwyższenia kapitału zakładowego o 134 mln EUR, na które wyrazili zgodę wszyscy trzej udziałowcy i w którym uczestniczyło w pełni państwo greckie, a częściowo ETE (zwany dalej »środkiem nr 3« […]);

– czwarty dotyczył udzielonej przez państwo w 2010 r. gwarancji na czas nieokreślony na pokrycie w całości wystawionego przez ETE na rzecz Larko listu gwarancyjnego na kwotę około 10,8 mln EUR przy stawce opłaty z tytułu gwarancji wynoszącej 2% rocznie (zwany dalej »środkiem nr 4« […]). Rozpatrywany list gwarancyjny zapewniał zawieszenie wykonania przez Areios Pagos (sąd kasacyjny, Grecja) wyroku, w którym Efeteio Athinon (sąd apelacyjny w Atenach, Grecja) uznał zadłużenie Larko względem wierzyciela w wysokości 10,8 mln EUR;

– piąty dotyczył listów gwarancyjnych, które mocą wyroku sądu grackiego zastąpiły obowiązkową przedterminową spłatę 25% grzywny podatkowej (zwany dalej »środkiem nr 5«);

– szósty dotyczył dwóch gwarancji udzielonych przez państwo w 2011 r. na dwie pożyczki w wysokości, odpowiednio, 30 mln EUR i 20 mln EUR przyznane przez ATE Bank, które to gwarancje pokrywały 100% pożyczek i przewidywały stawkę opłaty z tytułu gwarancji wynoszącą 1% rocznie (zwany dalej »środkiem nr 6« […]).

6 W trakcie postępowania wyjaśniającego Komisja zwróciła się do organów greckich o przedstawienie dodatkowych informacji, których organy te udzieliły w latach 2012 i 2013. W tym czasie miały również miejsce spotkania pomiędzy służbami Komisji a przedstawicielami organów greckich.

7 Decyzją z dnia 6 marca 2013 r. (Dz.U. 2013, C 136, s. 27) Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające przewidziane w art. 108 ust. 2 TFUE w sprawie pomocy państwa SA.34572 (13/C) (ex 13/NN).

8 W toku postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE Komisja wezwała organy greckie i zainteresowane osoby trzecie do przedstawienia uwag w przedmiocie środków, o których mowa w pkt 5 powyżej. Komisja otrzymała uwagi organów greckich w dniu 30 kwietnia 2013 r., nie uzyskawszy żadnych uwag ze strony zainteresowanych osób trzecich.

9 W dniu 27 marca 2014 r. Komisja wydała [sporną] decyzję.

10 W [spornej] decyzji Komisja uznała tytułem wstępu, że w momencie przyznania sześciu rozpatrywanych środków Larko było przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu [wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji].

11 Komisja, odnosząc się do środków wymienionych w pkt 5 powyżej, uznała, że środki nr 2–4 i 6 stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, a następnie że środki te zostały przyznane z naruszeniem obowiązku zgłoszenia i klauzuli zawieszającej ustanowionej w art. 108 ust. 3 TFUE, by wreszcie stwierdzić, że środki te stanowią pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym i podlegają odzyskaniu w rozumieniu art. 14 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [108 TFUE] (Dz.U. 1999, L 83, s. 1).

12 Komisja uznała również, że […] środki nr 1 i 5 […] nie stanowią pomocy państwa.

13 Rozstrzygnięcie [spornej] decyzji ma następujące brzmienie:

»[…]

Artykuł 2

Pomoc państwa w wysokości 135 820 824,35 EUR, która została przyznana niezgodnie z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 [TFUE] przez Grecję w formie gwarancji państwa na rzecz [Larko] w 2008 r., w 2010 r. i w 2011 r. oraz w formie uczestnictwa państwa w podwyższeniu kapitału tego przedsiębiorstwa w 2009 r., jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 3

1. Grecja odzysk[a] od beneficjenta pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym, o której mowa w art. 2.

2. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki za cały okres, począwszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjentów, do dnia jej faktycznego odzyskania.

[…]

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Greckiej«.

14 Załącznik do zaskarżonej decyzji dostarcza »[i]nformacj[i] dotycząc[ych] otrzymanych, pozostałych do odzyskania oraz już odzyskanych kwot pomocy« o następującej treści:

Tożsamość beneficjenta – środek	Łączna kwota otrzymanej pomocy	Łączna kwota pomocy podlegająca odzyskaniu (kwota główna)	Łączna kwota, która została już zwrócona	
			Kwota główna	Odsetki od zwracanej pomocy
[Larko] – środek [nr] 2	30 000 000	30 000 000	0	0
[Larko] – środek [nr] 3	44 999 999,40	44 999 999,40	0	0
[Larko] – środek [nr] 4	10 820 824,95	10 820 824,95	0	0
[Larko] – środek [nr] 6	50 000 000	50 000 000	0	0

”.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

10 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 6 czerwca 2014 r. Larko wniosło skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji oraz o zwrot wraz z odsetkami wszelkich sum ewentualnie odzyskanych od niej, bezpośrednio lub pośrednio, w wykonaniu tej decyzji.

11 Na poparcie skargi Larko podniosło trzy zarzuty, z których pierwszy dotyczy tego, że Komisja błędnie uznała, iż środki nr 2–4 i 6 stanowią pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym, drugi – braku uzasadnienia spornej decyzji, a trzeci, podniesiony posiłkowo – tego, że Komisja błędnie określiła kwotę pomocy podlegającej odzyskaniu w odniesieniu do tych środków i nakazała jej odzyskanie z naruszeniem podstawowych zasad Unii Europejskiej.

12 Zaskarżonym wyrokiem Sąd oddalił skargę w całości i obciążył Larko kosztami postępowania.

Żądania stron

13 Larko wnosi do Trybunału o uchylenie zaskarżonego wyroku, skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd i określenie, że rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie.

14 Komisja wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i obciążenie Larko kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

15 Na poparcie odwołania Larko podnosi cztery zarzuty, dotyczące, po pierwsze, błędnego zastosowania kryterium inwestora prywatnego i braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku, po drugie, błędnej wykładni pojęcia korzyści gospodarczej i braku uzasadnienia tego wyroku, po trzecie, naruszeń prawa przy ocenie zgodności środka nr 6 z rynkiem wewnętrznym, a także braków w uzasadnieniu wspomnianego wyroku, oraz po czwarte, naruszenia prawa przy ocenie oszacowania kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu z tytułu środków nr 2, 4 i 6 oraz braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego błędnego zastosowaniu kryterium inwestora prywatnego i braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku

Argumentacja stron

16 W pierwszej kolejności Larko podnosi, że Sąd błędnie zastosował kryterium inwestora prywatnego, uznając w pkt 117 i 118 zaskarżonego wyroku, iż spółka ta nie przedstawiła żadnej okoliczności poprzedzającej środek nr 3, wykazującej, że państwo greckie zmierzało poprzez ten środek do nabycia większościowego udziału w kapitale tej spółki w celu rozpoczęcia jej sprzedaży albo że takie nabycie miało sprzyjać tej sprzedaży. Zapewniając bowiem przetrwanie swojego zagrożonego przedsiębiorstwa, a tym samym możliwość jego sprzedaży, rozważny inwestor prywatny ogranicza szkodę wynikającą z upadłości tego przedsiębiorstwa.

17 W drugiej kolejności – zdaniem Larko błędne jest uznanie, że nie można uwzględnić rozpoczęcia prywatyzacji tej spółki po zastosowaniu środka nr 3 z tego względu, że nastąpiło ono bezpośrednio po nim. Ponieważ sprzedaż tej spółki nie mogła poprzedzać wspomnianego środka, okoliczność, iż państwo greckie nie ogłosiło swojego zamiaru jej dokonania, jest bez znaczenia. Zawikłany związek ekonomiczny między środkiem nr 3 a rozpoczęciem tej prywatyzacji wynika bowiem z ich bliskości chronologicznej.

18 W trzeciej kolejności – brak biznesplanu oraz jakiegokolwiek elementu wykazującego, że państwo greckie zbadało długoterminową rentowność Larko, również nie wystarcza do uzasadnienia oceny dokonanej przez Sąd w odniesieniu do zastosowania kryterium inwestora prywatnego, ponieważ taki inwestor mógłby rozsądnie zainwestować bez biznesplanu, nie aby dążyć do osiągnięcia zysku w długim okresie, lecz aby umożliwić sprzedaż przedsiębiorstwa.

19 W czwartej kolejności Larko uważa, że Sąd odwrócił ciężar dowodu poprzez weryfikowanie, czy ocena Komisji nie była oczywiście błędna, podczas gdy to na Komisji spoczywa obowiązek udowodnienia, że przesłanki zastosowania kryterium prywatnego inwestora w oczywisty sposób nie zostały spełnione. Zgodnie z orzecznictwem wymóg ten ma bowiem zastosowanie do wszystkich przejawów zasady prywatnego podmiotu gospodarczego i w żaden sposób nie ogranicza się do aspektu ilościowego kryterium prywatnego wierzyciela.

20 W każdym wypadku Sąd powinien był zbadać nie tylko materialną prawidłowość przywołanych dowodów, ich wiarygodność i spójność, ale także zbadać, czy dowody te stanowią zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę w celu oceny złożonej sytuacji, i czy mogą one stanowić poparcie dla wniosków wyciągniętych na ich podstawie. Tymczasem Sąd, nie uwzględniając gospodarczego znaczenia podwyższenia kapitału, odmówił uwzględnienia elementów istotnych dla oceny przesłanek stosowania kryterium prywatnego inwestora, a tym samym naruszył prawo.

21 W piątej kolejności – rozważania zawarte w pkt 120 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którymi ETE uczestniczył w podwyższeniu kapitału w wysokości niższej od udziału państwa i w całości odpisał wartość księgową swojego udziału w kapitale, nie podważają faktu, że prywatny inwestor postanowił jednocześnie z państwem zainwestować znaczną kwotę w celu zachowania znacznego mniejszościowego udziału w Larko w celu jej prywatyzacji. W tych okolicznościach nie można uznać, że jest oczywiste, iż Larko nie uzyskałoby porównywalnych udogodnień od inwestora prywatnego.

22 W szóstej kolejności Larko podnosi, że Sąd nie ustosunkował się do jego argumentu posiłkowego, zgodnie z którym udział państwa w podwyższeniu kapitału nie skutkował przyznaniem mu korzyści, przynajmniej w wysokości niezbędnej, aby państwo zachowało ten sam wskaźnik udziału w tym przedsiębiorstwie.

23 Komisja nie zgadza się z argumentacją Larko.

Ocena Trybunału

24 Poprzez pierwszy argument Larko kwestionuje zasadniczo, bez powoływania się na przeinaczenie dowodów, niezawisłą ocenę okoliczności faktycznych dokonaną przez Sąd w pkt 117 i 118 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którą Larko nie wykazało, że państwo greckie nabyło większościowy udział w kapitale Larko w celu dokonania sprzedaży tej spółki, ani też nie wykazało, że nabycie to miało sprzyjać tej sprzedaży.

25 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału ocena okoliczności faktycznych przez Sąd nie stanowi, z zastrzeżeniem przeinaczenia przedstawionych mu dowodów, kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału (wyrok z dnia 30 września 2003 r., Freistaat Sachsen i in./Komisja, C-57/00 P i C-61/00 P, EU:C:2003:510, pkt 102 i przytoczone tam orzecznictwo).

26 Wynika z tego, że argument pierwszy należy odrzucić jako niedopuszczalny.

27 Poprzez drugi argument Larko utrzymuje, że cel państwa greckiego polegający na ułatwieniu prywatyzacji powinien zostać wywiedziony z działań władz greckich podjętych po przyjęciu środka nr 3, w szczególności ze względu na ich bliskość chronologiczną, oraz że brak biznesplanu oraz jakiegokolwiek dowodu na to, że państwo greckie zbadało długoterminową rentowność Larko, nie są wystarczające, aby uzasadnić ocenę dokonaną przez Sąd w odniesieniu do zastosowania kryterium prywatnego inwestora.

28 W tym względzie należy przypomnieć, że dla oceny kwestii, czy taki sam środek zostałby przyjęty w normalnych warunkach rynkowych przez prywatny podmiot gospodarczy, należy odnieść się do takiego podmiotu gospodarczego znajdującego się w sytuacji możliwie najbardziej zbliżonej do sytuacji państwa (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2018 r., Komisja/FIH Holding i FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).

29 W tych właśnie ramach do Komisji należy dokonanie całościowej oceny uwzględniającej wszelkie dowody istotne w danym przypadku, które umożliwiają jej ustalenie, czy jest oczywiste, że przedsiębiorstwo będące beneficjentem nie uzyskałoby porównywalnych udogodnień od takiego wierzyciela prywatnego (zob. podobnie wyrok z dnia 24 stycznia 2013 r., Frucona Košice/Komisja, C-73/11 P, EU:C:2013:32, pkt 73).

30 W tym względzie należy uważać za istotną każdą informację mogącą mieć znaczący wpływ na podjęcie decyzji przez zachowujący zwykły stopień ostrożności i staranności prywatny podmiot gospodarczy, znajdujący się w sytuacji możliwie najbardziej zbliżonej do sytuacji państwa (wyroki: z dnia 24 stycznia 2013 r., Frucona Košice/Komisja, C-73/11 P, EU:C:2013:32, pkt 78; z dnia 21 marca 2013 r., Komisja/Buczek Automotive, C-405/11 P, EU:C:2013:186, niepublikowany pkt 54).

31 W konsekwencji dla celów zastosowania zasady prywatnego podmiotu gospodarczego istotne są jedynie informacje dostępne w momencie wydania decyzji o zastosowaniu danego środka oraz przewidywalny w tym momencie rozwój wydarzeń (zob. podobnie wyrok z dnia 5 czerwca 2012 r., Komisja/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, pkt 105).

32 W związku z tym okoliczności, które zaistniały po przyjęciu rozpatrywanego środka, nie mogą zostać uwzględnione dla celów stosowania zasady prywatnego podmiotu gospodarczego (zob. podobnie wyrok z dnia 30 listopada 2016 r., Komisja/Francja i Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, pkt 139).

33 Trybunał orzekł co prawda, że ponieważ interwencje państwa przybierają różne formy i powinny być analizowane na podstawie ich skutków, nie można wykluczyć, że szereg kolejnych interwencji państwa należy uznać dla celów zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE za jedną interwencję. Może tak być w szczególności w przypadku, gdy kolejne interwencje, w szczególności w świetle ich chronologii, ich celu i sytuacji przedsiębiorstwa w chwili dokonania tych interwencji, mają tak ścisły związek, że niemożliwe jest ich rozdzielenie (wyrok z dnia 19 marca 2013 r., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisja i in. i Komisja/Francja i in., C-399/10 P i C-401/10 P, EU:C:2013:175, pkt 103, 104).

34 Jednakże ponieważ Sąd wyraźnie stwierdził w niniejszej sprawie, że nie wykazano, iż poprzez przyjęcie środka nr 3 państwo greckie zmierzało do sprzedaży Larko, podnoszona bliskość chronologiczna późniejszych działań władz greckich nie wystarcza sama w sobie do wykazania naruszenia prawa przez Sąd.

35 W zakresie, w jakim Larko kwestionuje poprzez swój trzeci argument ocenę dokonaną przez Sąd w odniesieniu do zastosowania kryterium inwestora prywatnego, podnosząc, że taki inwestor mógłby rozsądnie zainwestować bez biznesplanu, nie aby dążyć do osiągnięcia zysku w długim okresie, lecz aby umożliwić sprzedaż danego przedsiębiorstwa, wystarczy stwierdzić, że Larko wnosi w ten sposób do Trybunału o dokonanie nowej oceny okoliczności faktycznych, co w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 25 niniejszego wyroku nie należy do jego właściwości.

36 W związku argument trzeci należy odrzucić jako niedopuszczalny.

37 W czwartym argumencie Larko zarzuca Sądowi, że przekroczył granice kontroli sądowej, którą jest zobowiązany przeprowadzić w stosunku do ocen Komisji dotyczących zastosowania kryterium prywatnego inwestora.

38 Prawdą jest, że – jak słusznie podnosi Larko i jak wskazano w pkt 29 niniejszego wyroku – przy stosowaniu zasady prywatnego podmiotu gospodarczego do Komisji należy dokonanie całościowej oceny uwzględniającej wszelkie okoliczności istotne w danym przypadku, które umożliwią jej ustalenie, czy jest oczywiste, że przedsiębiorstwo będące beneficjentem pomocy nie uzyskałoby porównywalnych udogodnień od takiego podmiotu.

39 Jednakże z utrwalonego orzecznictwa wynika również, że takie badanie wymaga dokonania złożonej oceny ekonomicznej i że w ramach kontroli, jaką sprawują sądy Unii nad dokonywanymi przez Komisję złożonymi ocenami ekonomicznymi w dziedzinie pomocy państwa, sąd Unii nie może zastąpić oceny ekonomicznej dokonanej przez Komisję swoją własną oceną (wyrok z dnia 20 września 2017 r., Komisja/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, pkt 62, 63).

40 W konsekwencji Sąd nie naruszył prawa w zaskarżonym wyroku, ograniczając kontrolę ocen Komisji dotyczących zastosowania kryterium prywatnego inwestora do kontroli oczywistego błędu w ocenie.

41 W zakresie, w jakim Larko słusznie podnosi, że do Sądu należało jednak zbadanie nie tylko materialnej prawidłowości przywołanych dowodów, ich wiarygodności i spójności, ale także kontrola, czy te dowody stanowią zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę w celu oceny złożonej sytuacji, i czy mogą one stanowić poparcie dla wyciągniętych z nich wniosków (wyrok z dnia 20 września 2017 r., Komisja/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, pkt 64), przedsiębiorstwo to ogranicza się do stwierdzenia, że Sąd nie wziął pod uwagę ekonomicznego znaczenia dokonanego podwyższenia kapitału, i podważa tym samym w niedopuszczalny sposób niezawisłą ocenę okoliczności faktycznych dokonaną przez Sąd.

42 To samo dotyczy piątego argumentu Larko, w którym przedsiębiorstwo to kwestionuje ocenę okoliczności faktycznych dokonaną przez Sąd w pkt 120 zaskarżonego wyroku, dotyczącą ekonomicznego znaczenia udziału ETE w podwyższeniu kapitału.

43 Wreszcie w odniesieniu do szóstego argumentu Larko wystarczy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obowiązek uzasadnienia nie wymaga od Sądu przedstawienia wyjaśnienia, które podejmuje w sposób wyczerpujący punkt po punkcie argumentację przedstawioną przez strony sporu, a zatem uzasadnienie Sądu może być dorozumiane, pod warunkiem że umożliwia ono zainteresowanym poznanie powodów, dla których Sąd nie przychylił się do ich argumentów, a Trybunałowi dostarcza elementów wystarczających do sprawowania kontroli (wyrok z dnia 9 marca 2017 r., Ellinikos/Komisja, C-100/16 P, EU:C:2017:194, pkt 32).

44 Jak bowiem słusznie podnosi Komisja, pkt 112–120 zaskarżonego wyroku umożliwiają Trybunałowi przeprowadzenie kontroli, a Larko poznanie powodów, dla których Sąd oddalił w sposób dorozumiany jej argument posiłkowy, zgodnie z którym udział państwa w środku nr 3 nie przysporzył Larko korzyści w wysokości kwoty koniecznej do tego, aby państwo zachowało ten sam udział w tym przedsiębiorstwie.

45 W świetle powyższych rozważań zarzut pierwszy należy w części odrzucić jako niedopuszczalny, a w pozostałym zakresie oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego błędnej wykładni pojęcia korzyści gospodarczej i braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku

46 Zarzut drugi składa się z dwóch części, z których pierwsza dotyczy środka nr 2, a druga środka nr 4.

W przedmiocie pierwszej części zarzutu drugiego, dotyczącej środka nr 2

– *Argumentacja stron*

47 Larko utrzymuje, że Sąd dwukrotnie naruszył prawo, uznając, że środek nr 2 przysparza jej korzyści.

48 Z jednej strony Sąd błędnie uznał Larko za przedsiębiorstwo zagrożone, ponieważ okoliczności faktyczne, na których opiera się ta ocena, wystąpiły po przyznaniu rzeczonego środka. Przede wszystkim bowiem przywołane wyniki finansowe sięgają aż do 2012 r., a w szczególności do ujemnych wyników z roku 2009. Następnie wyniki finansowe za 2008 r. były również późniejsze w stosunku do przyznania tego samego środka i nie były znane państwu greckiemu w chwili jego przyznania, ponieważ rok obrachunkowy nie został jeszcze zakończony. Wreszcie nawet przy założeniu, że dane z 2008 r. nie były danymi przyszłymi, na tym etapie były one danymi krótkoterminowymi.

49 Larko uważa zatem, że Sąd nie dokonał analizy z uwzględnieniem ówczesnego kontekstu, jak wymaga tego orzecznictwo Trybunału. Ponadto z pkt 9–11 wytycznych dotyczących pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji wynika, iż analiza sytuacji majątkowej przedsiębiorstwa powinna opierać się na danych z wystarczająco długiego okresu, a nie na chwilowym obrazie sytuacji.

50 Z drugiej strony zdaniem Larko Sąd dokonał błędnej wykładni kryterium wynagrodzenia w odniesieniu do środka nr 2. W tym względzie Larko podnosi, że Sąd sam stwierdził w pkt 95 zaskarżonego wyroku, iż Komisja nie wykazała żadnego z elementów kryterium wynikającego z pkt 3.2 lit. d) komunikatu w sprawie gwarancji. Tymczasem poprzez taki komunikat, który nie przewiduje żadnego wyjątku dla przypadków, w których zdaniem Komisji „oczywiste" jest, że przesłanki zastosowania tego przepisu nie zostały spełnione, instytucja ta dokonała samoograniczenia i stworzyła uzasadnione oczekiwania co do równego traktowania.

51 Orzekając jednak, że sporna decyzja nie jest dotknięta oczywistym błędem w ocenie ze względu na trudną sytuację gospodarczą Larko i brak przedstawienia w toku postępowania administracyjnego dowodów świadczących o tym, że opłata gwarancyjna przewidziana w środku nr 2 była odpowiednia, Sąd jednocześnie zastąpił system kryteriów ustanowiony w pkt 3.2 lit. d) komunikatu w sprawie gwarancji i przeniósł na Larko i państwo greckie ciężar udowodnienia odpowiedniej kwoty tej opłaty, zwalniając w ten sposób Komisję z ciążącego na niej obowiązku wykazania tej kwoty.

52 Komisja uważa, że Sąd stwierdził na podstawie okoliczności faktycznych, które miały miejsce do dnia 22 grudnia 2008 r., że Larko było przedsiębiorstwem zagrożonym, ponieważ w 2008 r. wykazywało ujemny kapitał własny, obniżenie kwoty jego obrotu o prawie połowę w stosunku do roku poprzedniego oraz znaczne straty. Okoliczność, że dane te zostały ogłoszone później w sprawozdaniu finansowym Larko, nie może podważyć tego stwierdzenia. Ponadto zgodnie z orzecznictwem Sądu okoliczności faktyczne zaistniałe w danym okresie mogą również zostać udowodnione za pomocą późniejszych dokumentów opartych na tych wcześniejszych okolicznościach. W każdym wypadku inwestor prywatny, który znalazłby się w dniu 22 grudnia 2008 r. w sytuacji państwa greckiego, starałby się zapoznać się z istniejącą sytuacją gospodarczą Larko przed udzieleniem mu gwarancji takiej jak wynikająca ze środka nr 2.

– *Ocena Trybunału*

53 Jak słusznie podnosi Larko w argumentacji streszczonej w pkt 48 i 49 niniejszego wyroku, Sąd oparł swoją analizę w pierwszej kolejności w pkt 78–82 zaskarżonego wyroku na okolicznościach zaistniałych po przyjęciu środka nr 2, a mianowicie na wynikach finansowych Larko z 2008 r., w celu ustalenia okoliczności faktycznych zaistniałych przed przyjęciem tego środka, a mianowicie tego, że Larko było przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu pkt 9–11 wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji, w chwili gdy przyznano mu środek nr 2.

54 W drugiej kolejności Sąd zbadał w pkt 83 i 84 wspomnianego wyroku, czy władze greckie w momencie przyjęcia środka nr 2 wiedziały o tym zagrożeniu, i uznał w pkt 85 tego wyroku, że nic nie wskazuje „z całą pewnością", iż władze te wiedziały o nim w tym momencie.

55 W trzeciej kolejności, począwszy od pkt 85 zaskarżonego wyroku, Sąd zastosował domniemanie, zgodnie z którym państwo greckie powinno było wiedzieć o sytuacji zagrożenia, w jakiej znajdowało się Larko w chwili przyjęcia środka nr 2.

56 W tym kontekście odniósł się on najpierw w pkt 86 tego wyroku do pkt 82–84 wyroku z dnia 5 czerwca 2012 r., Komisja/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318), z których wynika w szczególności, że jeśli państwo członkowskie powołuje się w toku postępowania administracyjnego na kryterium inwestora prywatnego, to w razie wątpliwości musi ono jednoznacznie wykazać na podstawie obiektywnych i weryfikowalnych dowodów, że wprowadzony w życie środek został podjęty w ramach jego działalności jako akcjonariusza.

57 Następnie w pkt 87 zaskarżonego wyroku Sąd wyjaśnił, że – jak stwierdziła Komisja w decyzji z dnia 6 marca 2013 r. o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego – z wyników finansowych Larko za rok 2008 i z pism tego przedsiębiorstwa wynikało, iż od 2008 r. było ono przedsiębiorstwem zagrożonym.

58 Wreszcie w pkt 88 tego wyroku Sąd stwierdził w szczególności, że władze greckie nie wykazały w toku postępowania administracyjnego, iż zasięgnęły informacji na temat sytuacji gospodarczej i finansowej Larko w momencie przyznania środka nr 2 ani że nie mogły dowiedzieć się o tej sytuacji.

59 Na tej podstawie Sąd uznał w pkt 89 i 90 zaskarżonego wyroku, że rozważny akcjonariusz przynajmniej zasięgnąłby informacji o aktualnej sytuacji gospodarczej i finansowej przedsiębiorstwa przed udzieleniem mu gwarancji takiej jak środek nr 2 oraz że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, uznając Larko za przedsiębiorstwo zagrożone w chwili przyznania tego środka.

60 W związku z tym Sąd, stwierdzając zasadniczo brak jakichkolwiek informacji odnoszących się do sytuacji sprzed przyznania środka nr 2 lub z okresu, w którym go przyznano, które wykazywałyby, że w chwili przyznania tego środka władze greckie wiedziały o sytuacji zagrożenia Larko, założył, że prywatny podmiot gospodarczy znajdujący się w sytuacji władz greckich powinien był wiedzieć w owej chwili o tej sytuacji.

61 Tymczasem rozumując w ten sposób, Sąd naruszył prawo, jak słusznie podnosi Larko.

62 Mianowicie w zakresie, w jakim Larko zarzuca Sądowi, że nie uwzględnił kontekstu przyjęcia środka nr 2 i zastosował domniemanie, zgodnie z którym państwo greckie powinno było wiedzieć o sytuacji zagrożenia tego przedsiębiorstwa w chwili przyjęcia tego środka, należy na wstępie przypomnieć, że badanie możliwości zastosowania zasady prywatnego podmiotu gospodarczego należy odróżnić od badania zastosowania tej zasady (zob. podobnie wyroki: z dnia 24 października 2013 r., Land Burgenland i in./Komisja, C-214/12 P, C-215/12 P i C-223/12 P, EU:C:2013:682, pkt 51; a także z dnia 6 marca 2018 r., Komisja/FIH Holding i FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, pkt 65, 72).

63 Jeżeli bowiem istnieją wątpliwości co do możności zastosowania tej zasady, w szczególności ze względu na fakt, że dane państwo członkowskie przy przyjmowaniu danego środka wykonywało prerogatywy władzy publicznej, do państwa członkowskiego należy jednoznaczne wykazanie na podstawie obiektywnych i weryfikowalnych dowodów, że wprowadzony w życie środek został podjęty w ramach jego działalności jako prywatnego podmiotu gospodarczego (wyroki: z dnia 5 czerwca 2012 r., Komisja/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, pkt 82; a także z dnia 24 października 2013 r., Land Burgenland i in./Komisja, C-214/12 P, C-215/12 P i C-223/12 P, EU:C:2013:682, pkt 57).

64 Natomiast jeżeli zasada prywatnego podmiotu gospodarczego ma zastosowanie, jest ona jednym z elementów, które Komisja jest zobowiązana uwzględnić w celu ustalenia istnienia pomocy, a zatem nie stanowi wyjątku, który znajduje zastosowanie wyłącznie na wniosek państwa członkowskiego, gdy uznano, że spełnione są znamiona pojęcia „pomocy państwa" określone w art. 107 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2018 r., Komisja/FIH Holding i FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).

65 Ciężar dowodu, czy przesłanki zastosowania zasady prywatnego podmiotu gospodarczego zostały spełnione, spoczywa zatem na Komisji (zob. podobnie wyroki z dnia 21 marca 2013 r., Komisja/Buczek Automotive, C-405/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:186, pkt 34).

66 W tym względzie w pkt 29 i 31 niniejszego wyroku przypomniano już, że do Komisji należy dokonanie całościowej oceny, z uwzględnieniem wszelkich dowodów istotnych w danym przypadku, które umożliwią jej ustalenie, czy oczywiste jest, że przedsiębiorstwo będące beneficjentem pomocy nie uzyskałoby porównywalnych udogodnień od takiego prywatnego podmiotu gospodarczego, i że w tym kontekście istotne są jedynie informacje dostępne i rozwój wydarzeń przewidywalny w chwili wydania decyzji o zastosowaniu danego środka.

67 Tymczasem Komisja jest zobowiązana, w interesie prawidłowego stosowania podstawowych postanowień traktatu FUE dotyczących pomocy państwa, do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawie kwestionowanych środków w sposób staranny i bezstronny, tak aby w chwili wydania decyzji końcowej dysponowała możliwie najbardziej kompletnymi i wiarygodnymi informacjami (wyrok z dnia 2 września 2010 r., Komisja/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, pkt 90).

68 Zatem w sytuacji, gdy okazuje się, że kryterium prywatnego wierzyciela mogłoby mieć zastosowanie, na Komisji spoczywa obowiązek zwrócenia się do danego państwa członkowskiego o dostarczenie jej wszelkich istotnych informacji, które umożliwią jej sprawdzenie, czy przesłanki zastosowania tego kryterium są spełnione (wyrok z dnia 20 września 2017 r., Komisja/Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, pkt 24).

69 Tymczasem nawet jeśli instytucja ta ma do czynienia z państwem członkowskim, które uchybiając ciążącemu na nim obowiązkowi współpracy, nie dostarczyło jej informacji, których przekazania od niego zażądała, musi ona oprzeć swoje decyzje na dowodach o pewnej wiarygodności i spójności, które stanowią wystarczającą podstawę do stwierdzenia, że przedsiębiorstwo odniosło korzyść stanowiącą pomoc państwa, i które w związku z tym mogą stanowić poparcie dla wniosków, do jakich ona dochodzi (wyrok z dnia 17 września 2009 r., Komisja/MTU Friedrichshafen, C-520/07 P, EU:C:2009:557, pkt 54–56).

70 Zważywszy bowiem na to, że odzyskanie danej pomocy od jej beneficjenta ma na celu wyeliminowanie zakłócenia konkurencji spowodowanego określoną korzyścią konkurencyjną i przywrócenie w ten sposób sytuacji istniejącej przed wypłatą tej pomocy, Komisja nie może zakładać, że przedsiębiorstwo odniosło korzyść stanowiącą pomoc państwa, opierając się po prostu na negatywnym domniemaniu, opartym na braku informacji pozwalających na dojście do przeciwnego wniosku, gdy brak jest innych elementów pozwalających na pozytywne ustalenie istnienia takiej korzyści (wyrok z dnia 17 września 2009 r., Komisja/MTU Friedrichshafen, C-520/07 P, EU:C:2009:557, pkt 57, 58).

71 Założywszy zaś – mimo że stwierdził zasadniczo brak jakichkolwiek informacji odnoszących się do sytuacji sprzed przyznania środka nr 2 lub w czasie jego przyznania, które wykazałyby, że władze greckie wiedziały w chwili przyznania tego środka o sytuacji zagrożenia Larko – że prywatny podmiot gospodarczy znajdujący się w sytuacji władz greckich powinien był wiedzieć w tym momencie o tym zagrożeniu, Sąd naruszył orzecznictwo wskazane w poprzednim punkcie i nie uwzględnił kontekstu przyjęcia tego środka, tak jak to utrzymuje Larko.

72 W konsekwencji, bez konieczności badania argumentacji Larko streszczonej w pkt 50 i 51 niniejszego wyroku, należy uwzględnić pierwszą część zarzutu drugiego.

W przedmiocie drugiej części zarzutu drugiego, dotyczącej środka nr 4

– *Argumentacja stron*

73 Larko podnosi, że zaskarżony wyrok jest obarczony czterema brakami w uzasadnieniu w odniesieniu do środka nr 4. Sąd nie ustosunkował się w pkt 127 zaskarżonego wyroku do argumentu, zgodnie z którym przyznanie gwarancji przez jednego z głównych akcjonariuszy w celu spełnienia warunku ustanowionego przez sąd w ramach orzeczenia w przedmiocie środków tymczasowych jest powszechną praktyką, w pkt 128 tego wyroku do argumentu, zgodnie z którym gdyby środek nr 4 nie został przyznany, Larko poniosłoby nieodwracalną szkodę wynikającą z zajęcia jego aktywów, co zaszkodziłoby jego prywatyzacji, w pkt 130 tego wyroku do argumentu, zgodnie z którym pokrycie, czas trwania i opłata gwarancyjna były zgodne z warunkami panującymi na rynku, a w pkt 131 tego wyroku do argumentu, zgodnie z którym środek ten był zgodny z kryterium prywatnego inwestora ze względu na szczególną sytuację ETE.

74 Komisja nie zgadza się z argumentacją Larko.

– *Ocena Trybunału*

75 W świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 43 niniejszego wyroku należy stwierdzić, że pkt 125–132 zaskarżonego wyroku umożliwiają Larko poznanie powodów, które doprowadziły do wyraźnego i dorozumianego oddalenia argumentów streszczonych w pkt 73 niniejszego wyroku, a Trybunałowi dostarczają elementów wystarczających do dokonania kontroli sądowej w tym względzie.

76 W zakresie, w jakim argumentacja Larko zmierza również do zakwestionowania oceny Sądu, zgodnie z którą stawka opłaty gwarancyjnej w wysokości 2% nie odzwierciedlała ryzyka niewykonania zobowiązań przez Larko, przedsiębiorstwo to podważa w sposób niedopuszczalny swobodna ocenę okoliczności faktycznych dokonaną przez Sąd.

77 W konsekwencji, wbrew temu, co twierdzi Larko, zaskarżony wyrok nie jest obarczony brakami uzasadnienia ani rzekomym naruszeniem prawa, na które powołuje się to przedsiębiorstwo.

78 Wynika stąd, że drugą część zarzutu drugiego należy oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego naruszenia prawa przy ocenie zgodności środka nr 6 z rynkiem wewnętrznym oraz braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku

79 Zarzut trzeci składa się z dwóch części, z których pierwsza dotyczy naruszenia tymczasowych ram prawnych z 2011 r. i braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku, a druga – naruszenia wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji oraz braku uzasadnienia tego wyroku.

W przedmiocie pierwszej części zarzutu trzeciego, dotyczącej naruszenia tymczasowych ram prawnych z 2011 r. i braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku

– *Argumentacja stron*

80 Larko podnosi, że w pkt 170 i 171 zaskarżonego wyroku Sąd uznał, iż środek nr 6 nie był zgodny z tymczasowymi ramami prawnymi z 2011 r., ponieważ opłata gwarancyjna przewidziana w tym środku była niewystarczająca, kwota pożyczek objętych tą gwarancją przekraczała kwotę kosztów wynagrodzeń Larko za 2010 r., wspomniana gwarancja obejmowała 100% tych pożyczek, przedsiębiorstwa zagrożone przy udzielaniu gwarancji przewidzianej w tymczasowych ramach prawnych z 2011 r. zostały wykluczone z zakresu stosowania tych ram oraz ponieważ władze greckie nie wykazały, iż środek nr 6 był konieczny, właściwy i proporcjonalny dla zaradzenia poważnemu zaburzeniu gospodarki danego państwa członkowskiego.

81 Jednakże ponieważ sporna decyzja nie wymienia opłat, o których mowa w załączniku do tymczasowych ram prawnych z 2011 r., a Sąd nie wyjaśnił, w jaki sposób Komisja spełniła jednak ciążący na niej obowiązek oceny takiej opłaty, Sąd dopuścił się w zaskarżonym wyroku braku uzasadnienia. Ponadto, ponieważ łączna kwota gwarantowanych pożyczek w 2011 r. nie przekraczała kwoty zobowiązań z tytułu wynagrodzeń Larko za 2010 r., Sąd naruszył ciążący na nim obowiązek skutecznej kontroli spornej decyzji. Poza tym, uznając, że dla ustalenia, czy przedsiębiorstwo jest zagrożone, decydująca jest data przyznania pomocy, a nie data 1 lipca 2008 r., Sąd naruszył pkt 2.3 akapit drugi lit. i) tymczasowych ram prawnych z 2011 r.

82 Wreszcie Sąd dopuścił się w zaskarżonym wyroku braku uzasadnienia, ograniczając się do stwierdzenia braku istotnych dowodów przedstawionych przez władze greckie w odniesieniu do kwestii, czy środek nr 6 był konieczny w celu zaradzenia poważnemu zaburzeniu gospodarki danego państwa członkowskiego.

83 Komisja nie zgadza się z argumentacją Larko.

– *Ocena Trybunału*

84 Jak słusznie podnosi Komisja, przesłanki wymienione w pkt 2.3 tymczasowych ram prawnych z 2011 r. są kumulatywne, a Larko nie kwestionuje, że środek nr 6 obejmował 100% rozpatrywanych pożyczek. W konsekwencji ze względu na to, że Larko nie kwestionuje oceny Sądu, zgodnie z którą przesłanka przewidziana w akapicie drugim lit. f) tego przepisu nie została spełniona, jego argumentacja co do istoty sprawy jest bezskuteczna.

85 W odniesieniu do rzekomego braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku należy stwierdzić, że w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 43 niniejszego wyroku pkt 168–171 zaskarżonego wyroku umożliwiają Larko poznanie powodów, które doprowadziły do wyraźnego i dorozumianego oddalenia argumentów streszczonych w pkt 81 i 82 niniejszego wyroku, a Trybunałowi dostarczają elementów wystarczających do dokonania kontroli sądowej w tym względzie.

86 Wobec powyższego pierwszą część zarzutu trzeciego należy oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie drugiej części zarzutu trzeciego, dotyczącej naruszenia wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji oraz braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku

– *Argumentacja stron*

87 Larko twierdzi, że Sąd, nie uwzględniając jego argumentów, zgodnie z którymi środek nr 6 został zgłoszony Komisji, która współpracowała wraz z władzami greckimi przy opracowaniu planu restrukturyzacji tej spółki, dokonał błędnej wykładni wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji, nie uwzględnił zobowiązań ciążących na Komisji na mocy zasady lojalnej współpracy i pozbawił zaskarżony wyrok jakiegokolwiek uzasadnienia.

88 Komisja nie zgadza się z argumentacją Larko.

– *Ocena Trybunału*

89 Jak słusznie podnosi Komisja, Larko w sposób niedopuszczalny kwestionuje ustalone w niezawisły sposób przez Sąd okoliczności faktyczne, zgodnie z którymi w toku postępowania administracyjnego władze greckie nie powołały się na wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji, nie zgłosiły planu restrukturyzacji lub likwidacji w terminie sześciu miesięcy i nie dostarczyły dowodu na to, że środek nr 6 ograniczał się do niezbędnego minimum.

90 W odniesieniu do rzekomego braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku należy stwierdzić, że w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 43 niniejszego wyroku pkt 172–174 zaskarżonego wyroku umożliwiają Larko poznanie powodów, które doprowadziły do wyraźnego i dorozumianego oddalenia argumentów streszczonych w pkt 87 niniejszego wyroku, a Trybunałowi dostarczają elementów wystarczających do dokonania kontroli sądowej w tym względzie.

91 Z powyższego wynika, że drugą część zarzutu trzeciego należy oddalić, a w konsekwencji zarzut trzeci w całości należy w części odrzucić jako niedopuszczalny, a w części oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego naruszenia prawa przy ocenie kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu z tytułu środków nr 2, 4 i 6 oraz braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku

Argumentacja stron

92 Larko podnosi, że poprzez uznanie w pkt 180–194 zaskarżonego wyroku, iż dokonana w spornej decyzji ocena kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu z tytułu środków nr 2, 4 i 6 była zgodna z art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 i pkt 4.1 akapit trzeci lit. a) komunikatu w sprawie gwarancji Sąd naruszył prawo i dopuścił się we wspomnianym wyroku braku uzasadnienia.

93 Po pierwsze, w pkt 193 zaskarżonego wyroku zdaniem Larko Sąd sam dostarczył uzasadnienia, podając w ten sposób uzasadnienie, którego brak było w spornej decyzji, i nałożył na Larko ciężar dowodu w zakresie wyjątkowych okoliczności, o których mowa w pkt 4.1 akapit trzeci lit. a) komunikatu w sprawie gwarancji.

94 Po drugie, chociaż w chwili wydania spornej decyzji było jasne, że nie uruchomiono żadnej z tych gwarancji, Sąd przychylił się do podejścia Komisji, która bez zwrócenia się do władz greckich ograniczyła się do stwierdzenia, że nie dysponuje informacjami wskazującymi na to, że uruchomiono wspomniane gwarancje. W ten sposób Sąd nie uwzględnił spoczywających na Komisji obowiązków dotyczących starannego i bezstronnego badania.

95 Przede wszystkim bowiem z umowy pożyczki z 2008 r., którą dysponowała Komisja, wynika, że spłata pożyczek przewidzianych w tej umowie miała zakończyć się w dniu 31 marca 2012 r., na długo przed wydaniem w dniu 27 marca 2014 r. spornej decyzji. Komisja dysponowała zatem wszystkimi informacjami pozwalającymi jej uznać, że pożyczki te powinny były już zostać spłacone. Następnie spłata pożyczki przyznanej w 2010 r. miała zakończyć się 45 dni po wydaniu spornej decyzji. Wreszcie w tym dniu Komisja była w stanie stwierdzić, że pożyczka będąca przedmiotem środka nr 6 była już częściowo spłacona.

96 Po trzecie, obowiązek zwrotu całości udzielonego kredytu zarówno kredytodawcy, jak i państwu gwarantującemu prowadziłby do paradoksalnego rezultatu, zgodnie z którym spółka zwracająca kredyt znalazłaby się w sytuacji trudniejszej niż spółka, która uruchomiła gwarancję państwową. Nie ustosunkowując się w zaskarżonym wyroku do argumentów przedstawionych w tym względzie, Sąd dopuścił się w tym wyroku braku uzasadnienia.

97 Po czwarte, Larko podnosi, że w chwili wydania spornej decyzji ani w orzecznictwie, ani w praktyce Komisji nie było precedensu w zakresie odzyskania z tytułu gwarancji całkowitej wartości pożyczki objętej gwarancją, gdy nie skorzystano z gwarancji. Sprawy, do których odsyła Komisja, dotyczą bowiem innych okoliczności faktycznych, w których skorzystano z gwarancji. Natomiast w podobnej sprawie, w której pożyczki zostały później zwrócone, Komisja uwzględniła ten fakt i nie nakazała odzyskania kwoty pożyczek, lecz zastosowała podwyższoną stopę referencyjną. W niniejszej sprawie powinna była uczynić to samo.

98 Po piąte, konsekwencje wynikające z obowiązku odzyskania kwoty omawianych pożyczek są sprzeczne z utrwalonym orzecznictwem, zgodnie z którym decyzje Komisji nakazujące odzyskanie pomocy państwa mają na celu przywrócenie wcześniejszej sytuacji i nie mogą stanowić sankcji wykraczającej poza rzeczywiście uzyskaną korzyść.

99 Po szóste, charakter sankcji niezgodnej z prawem, jaki przedstawia sobą sporna decyzja, wynika z błędnego zastosowania pkt 4.1 akapit trzeci lit. a) komunikatu w sprawie gwarancji, który dopuszcza takie działanie tylko wtedy, gdy istnieją wyjątkowe okoliczności. Tymczasem taka ocena powinna być uzasadniona w sposób precyzyjny i nie może być oparta ani na „wątpliwościach" Komisji dotyczących zdolności Larko do uzyskania pożyczki, takich jak wyrażone w motywach 77 i 104 spornej decyzji, ani na braku informacji wskazujących, że gwarancja została uruchomiona, jak wskazano w motywach 78, 95 i 105 tej decyzji.

100 W konsekwencji, uznając, że sporna decyzja była wystarczająco uzasadniona w tym względzie, Sąd przede wszystkim naruszył prawo w odniesieniu do wymaganego standardu dowodowego. Następnie popełnił on takie naruszenie jeśli chodzi o ocenę, iż istniały wyjątkowe okoliczności. Wreszcie Sąd dopuścił się w zaskarżonym wyrok sprzeczności, a co za tym idzie – niewystarczającego uzasadnienia.

101 Komisja nie zgadza się z argumentacją Larko. W szczególności instytucja ta uważa, że Larko nie kwestionuje zastosowanego przez Sąd testu prawnego, lecz w sposób niedopuszczalny ustalenie okoliczności faktycznych, do których Sąd zastosował ten test. Sąd stwierdził bowiem istnienie wyjątkowych okoliczności, ponieważ przy przyznawaniu środków nr 2, 4 i 6 Larko znajdowało się w „bardzo delikatnej sytuacji", co oznaczało „brak możliwości spłaty przez Larko całej pożyczki z własnych środków".

Ocena Trybunału

102 Na wstępie należy przypomnieć, że wykładnia decyzji w sprawie pomocy państwa przyjętej przez Komisję w wykonaniu jej uprawnień stanowi ocenę prawną i że w konsekwencji zarzuty skierowane przeciwko takiej wykładni dokonanej przez Sąd są dopuszczalne w ramach odwołania (zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2015 r., Komisja/Andersen, C-303/13 P, EU:C:2015:647, pkt 74).

103 W zakresie, w jakim argumenty Komisji zmierzające do zakwestionowania dopuszczalności argumentacji Larko miałyby odnosić się do argumentacji dotyczącej wykładni spornej decyzji, należy je zatem oddalić.

104 W pierwszej kolejności, w zakresie, w jakim Larko zarzuca Sądowi przekroczenie granic sprawowanej przezeń kontroli, należy przypomnieć, że w ramach kontroli zgodności z prawem, o której mowa w art. 263 TFUE, Trybunał i Sąd są właściwe do orzekania w przedmiocie skarg podnoszących zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia traktatu FUE lub jakiejkolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy. Artykuł 264 TFUE stanowi, że jeśli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność kwestionowanego aktu. Trybunał i Sąd nie mogą zatem w żadnym wypadku zastąpić uzasadnienia autora zaskarżonego aktu swoim własnym uzasadnieniem (wyroki: z dnia 24 stycznia 2013 r., Frucona Košice/Komisja, C-73/11 P, EU:C:2013:32, pkt 89 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 28 lutego 2013 r., Portugalia/Komisja, C-246/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:118, pkt 85 i przytoczone tam orzecznictwo).

105 Jednakże, jak wynika z orzecznictwa przypomnianego w pkt 102 niniejszego wyroku, wykładnia zaskarżonego aktu podlega tej kontroli.

106 Otóż w niniejszej sprawie z pkt 184–194 zaskarżonego wyroku wynika jednoznacznie, że Sąd ograniczył się do dokonania takiej wykładni i w żaden sposób nie dokonał zastąpienia uzasadnienia.

107 Z powyższego wynika, że należy oddalić pierwszy argument Larko jako bezzasadny.

108 W drugiej kolejności, wbrew temu, co twierdzi Larko, we wspomnianych punktach zaskarżonego wyroku Sąd nie odwrócił ciężaru dowodu dotyczącego istnienia wyjątkowych okoliczności, o których mowa w pkt 4.1 akapit trzeci lit. a) komunikatu w sprawie gwarancji, lecz zbadał, czy ocena dokonana przez Komisję nie narusza prawa lub nie zawiera oczywistych błędów w ocenie, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 39 i 41 niniejszego wyroku.

109 W trzeciej kolejności, w zakresie, w jakim Larko zarzuca Sądowi przyjęcie błędnej wykładni wspomnianego pkt 4.1 akapit trzeci lit. a) i tego pojęcia, należy zauważyć, że w pkt 189–191 zaskarżonego wyroku Sąd przyjął istnienie wyjątkowych okoliczności wyłącznie w oparciu o założenie, że wykluczone jest, aby kredytobiorca mógł z własnych środków zwrócić pożyczkę zabezpieczoną omawianą gwarancją.

110 Tymczasem, wbrew temu, co twierdzi Larko, takie założenie może wykazać istnienie wyjątkowych okoliczności w rozumieniu tego przepisu i nie wymaga innego dowodu niż wykazanie jego rzeczywistego charakteru.

111 W tym względzie z jednej strony Sąd słusznie uznał w pkt 186–188 zaskarżonego wyroku, że z łącznej lektury motywów 55–66, 77, 94 i 104 spornej decyzji wynika, iż poprzez posłużenie się niewłaściwym terminem „wątpliwe” Komisja w rzeczywistości wyraziła ocenę, iż bez środków nr 2 i 6 Larko nie mogłoby uzyskać odpowiedniego finansowania.

112 Z drugiej strony w pkt 181, 182, 192 i 193 zaskarżonego wyroku Sąd uzasadnił w sposób wystarczający pod względem prawnym, mając na uwadze orzecznictwo przypomniane w pkt 43 niniejszego wyroku, oddalenie argumentów Larko dotyczących braku wyjątkowych okoliczności w rozumieniu pkt 4.1 akapit trzeci lit. a) komunikatu w sprawie gwarancji, gdyż rozważania przedstawione w tych punktach zaskarżonego wyroku umożliwiają Larko poznanie powodów, które doprowadziły do oddalenia tych argumentów, a Trybunałowi dostarczają elementów wystarczających do przeprowadzenia kontroli w tym względzie.

113 W czwartej kolejności, co się tyczy argumentacji streszczonej w pkt 94–96 niniejszego wyroku, w której Larko kwestionuje zasadność oceny Sądu dotyczącej ewaluacji pomocy podlegającej odzyskaniu, wystarczy zauważyć, że argumentacja ta opiera się na uwzględnieniu zdarzeń, które nastąpiły po przyznaniu środków nr 4 i nr 6, wobec czego, nawet przy założeniu, że jest ona dopuszczalna, należy ją w każdym wypadku oddalić jako bezskuteczną w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 28–32 niniejszego wyroku.

114 W piątej kolejności, w zakresie, w jakim Larko powołuje się na rzekomą wcześniejszą praktykę decyzyjną Komisji, wystarczy zauważyć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału to, czy dany środek ma charakter pomocy państwa, należy oceniać jedynie w kontekście art. 107 ust. 1 TFUE, a nie z punktu widzenia rzekomej wcześniejszej praktyki decyzyjnej Komisji (wyrok z dnia 15 listopada 2011 r., Komisja i Hiszpania/Government of Gibraltar i Zjednoczone Królestwo, C-106/09 P i C-107/09 P, EU:C:2011:732, pkt 136).

115 W szóstej kolejności, co się tyczy rzekomego braku orzecznictwa nakazującego odzyskanie pełnej wartości gwarantowanej pożyczki, Komisja słusznie podnosi, że Trybunał rozpatrywał już przypadek gwarancji udzielonych przez państwo przedsiębiorstwom zagrożonym, i orzekł, że takie gwarancje należy uznać za pomoc w kwocie równej gwarantowanej pożyczce (wyroki: z dnia 5 października 2000 r., Niemcy/Komisja, C-288/96, EU:C:2000:537, pkt 31; z dnia 28 stycznia 2003 r., Niemcy/Komisja, C-334/99, EU:C:2003:55, pkt 138).

116 W siódmej kolejności – wynika z tego, że w takim przypadku odzyskanie od przedsiębiorstwa będącego beneficjentem pomocy kwoty równej gwarantowanej pożyczce ma właśnie na celu przywrócenie wcześniejszej sytuacji, a nie nałożenie na to przedsiębiorstwo sankcji, wbrew temu, co twierdzi Larko. W szczególności, jak słusznie podnosi Komisja, spłata pożyczki bankowi nie stanowi zwrotu kwoty pomocy państwa.

117 W ósmej kolejności, co się tyczy rzekomych braków w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wystarczy stwierdzić, że w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 43 niniejszego wyroku pkt 180–194 zaskarżonego wyroku umożliwiają Larko poznanie powodów, które doprowadziły do wyraźnego i dorozumianego oddalenia jego argumentów, a Trybunałowi dostarczają elementów wystarczających do dokonania kontroli sądowej w tym względzie.

118 Z powyższego wynika, że zarzut czwarty należy oddalić.

119 Mając na względzie całość powyższych rozważań, należy z jednej strony uchylić zaskarżony wyrok w części, w której Sąd oddalił w nim pierwszą część zarzutu pierwszego skargi w zakresie, w jakim część ta dotyczy środka nr 2, a z drugiej strony oddalić odwołanie w pozostałym zakresie.

W przedmiocie sporu w pierwszej instancji

120 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.

121 W niniejszej sprawie Trybunał nie posiada niezbędnych informacji, by wydać ostateczne orzeczenie w przedmiocie pierwszej części zarzutu pierwszego skargi w zakresie, w jakim dotyczy ona środka nr 2, dotyczącej naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE ze względu na nieprawidłowe zastosowanie zasady prywatnego podmiotu gospodarczego.

122 Jak bowiem wynika w szczególności z pkt 53–71 niniejszego wyroku z jednej strony w spornej decyzji Komisja popiera stwierdzenie, zgodnie z którym w chwili przyznania środka nr 2 Larko było przedsiębiorstwem zagrożonym, na wynikach finansowych Larko, co do których bezsporne jest, że nie były one wówczas dostępne. Z drugiej strony Sąd ograniczył się do stwierdzenia, że żaden dowód nie wykazuje „z całą pewnością", że władze greckie wiedziały w owej chwili o tej sytuacji zagrożenia.

123 Tymczasem w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 69 niniejszego wyroku do Sądu należy zbadanie, czy akta postępowania administracyjnego zawierają dowody o pewnej wiarygodności i spójności, które stanowią wystarczającą podstawę do stwierdzenia z jednej strony, że w chwili przyznania środka nr 2 władze greckie wiedziały lub powinny były mieć wiedzę o rzekomych problemach Larko, a z drugiej strony, że kwestia ta nie była w toku postępowania administracyjnego sporna między Komisją a władzami greckimi.

124 Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem decyzja przyjęta przez Komisję w okolicznościach dobrze znanych zainteresowanym może być uzasadniona w sposób skrócony (zob. podobnie wyroki: z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 105; z dnia 26 czerwca 2012 r., Polska/Komisja, C-335/09 P, EU:C:2012:385, pkt 152).

125 Wobec powyższego należy skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

W przedmiocie kosztów

126 Ze względu na fakt, że sprawa zostaje przekazana Sądowi do ponownego rozpoznania, rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 1 lutego 2018 r., Larko/Commission (T-423/14, EU:T:2018:57) zostaje uchylony w części, w której wyrokiem tym Sąd oddalił pierwszą część zarzutu pierwszego skargi w zakresie, w jakim część ta dotyczy gwarancji przyznanej w roku 2008 przez państwo greckie na rzecz Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE, dotyczącej pożyczki w wysokości 30 mln EUR udzielonej tej spółce przez ATE Bank.

2) Odwołanie zostaje oddalone w pozostałym zakresie.

3) Sprawa zostaje przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Unii Europejskiej.

4) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Podpisy